2021. évi jelentés az emberkereskedelemről: Magyarország

AZ EMBERKERESKEDELEM NYOMON KÖVETÉSÉVEL ÉS LEKÜZDÉSÉVEL FOGLAKOZÓ HIVATAL

MAGYARORSZÁG: 2. szint

Magyarország kormánya nem teljesíti maradéktalanul az emberkereskedelem felszámolására vonatkozó minimumkövetelményeket, azonban jelentős erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy megfeleljen az elvárásoknak. A kormányzat az előző jelentéstételi időszakhoz képest általánosságban növelte az erőfeszítéseit – figyelembe véve a Covid19-világjárvány által a kormány emberkereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos képességére gyakorolt esetleges hatást is –, ezért Magyarország továbbra is a 2. szinten maradt. A szóban forgó erőfeszítések között említhető, hogy jelentősen több emberkereskedelmi üggyel kapcsolatban folytattak nyomozást, hogy több emberkereskedőt ítéltek el, valamint hogy az emberkereskedelemnek lényegesen több áldozatát azonosították és segítették. Ezenkívül a kormány megnyitott egy válságkezelési otthont, egy új menedékhelyet és két ahhoz kapcsolódó félutas házat, három áldozatsegítő központot, valamint a gyermekkorú áldozatok és tanúk interdiszciplináris központját. A kormány és egy nem kormányzati szervezet megvalósított egy kétéves reintegrációs kísérleti projektet, valamint kutatást folytatott az áldozatok reintegrációját előmozdító és az ismételt áldozattá válás esélyét csökkentő intézményi támogatási rendszer kialakítására vonatkozóan. Ezenkívül több 2020-as jogszabály-módosítás is hatályba lépett, többek között a szankciók alkalmazásának az emberkereskedelem gyermekkorú áldozataival szembeni mellőzéséről szóló rendelkezés, valamint a gyermekkorú áldozatok általános védelmét biztosító intézkedés. A kormány azonban a több fontos területen nem felelt meg a minimumszabályoknak. A kormány által az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására alkalmazott szabályok nem vonatkoztak a tartózkodás jogával nem rendelkező külföldi áldozatokra. Ennek következtében a harmadik országbeli állampolgárok esetében, így például a menedékkérők, valamint más veszélyeztetett csoportok esetében – ideértve a háztartási alkalmazottakat és az állami gondozott gyermekeket is – az állami tisztségviselők nem vizsgálták kellőképpen az emberkereskedelemre utaló jeleket, és nem azonosították az áldozatokat. A kormányzat nem rendelkezett külön rendszerrel a gyermekkorú áldozatok azonosítására, kezelésére és támogatására, a szexuális célú emberkereskedelem gyermekkorú áldozatait pedig megbüntette. Az áldozatok általában továbbra is csak kevés szolgáltatásban részesültek, amelyek koordinálatlanok és elégtelenek voltak, különösen a külföldiek és a gyermekek esetében, akiknek nem biztosítottak külön menedékhelyeket;

ezen hiányosságok miatt az áldozatok továbbra is ki voltak téve az emberkereskedelem veszélyének. Végül pedig a kormányzat új menekültügyi rendszert vezetett be, amely veszélybe sodorta azon személyek hozzáférését, akiknek más országokban megtorlással vagy nehézségekkel kell szembenézniük, és fokozta a menedékkérők körében az emberkereskedelem veszélyét; ezenkívül a kormány ismét meghosszabbította a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet", melynek keretében felhatalmazta a rendőrséget, hogy automatikusan – az emberkereskedelemre utaló jelekre vonatkozó ellenőrzés nélkül – kitoloncolja a Magyarországra történő jogellenes belépés és/vagy a jogellenes magyarországi tartózkodás miatt elfogott harmadik országbeli állampolgárokat, akik között az emberkereskedelem tényleges vagy potenciális áldozatai is lehetnek.

KIEMELT AJÁNLÁSOK:

Ellenőrizni kell az emberkereskedelemre utaló jeleket, és proaktívan azonosítani kell a potenciális áldozatokat, különösen a veszélyeztetett populációk – így például a migránsok, a menedékkérők, az állami fenntartású intézményekben és az árvaházakban élő gyermekek, a háztartási alkalmazottak valamint a szexmunkások – körében. • Jelentősen növelni kell a felnőtt és a gyermekkorú áldozatoknak nyújtott speciális szolgáltatások minőségét és elérhetőségét, többek között a nemzeti áldozatkezelési mechanizmus abból a célból történő bővítésével, hogy a hivatalos lakóhellyel nem rendelkező külföldi áldozatokra is kiterjedjen, továbbá azzal, hogy megfelelő finanszírozást kell biztosítani a civilszervezeteknek az áldozatok ellátásához. • Az áldozatok azonosítására és továbbutalására vonatkozó előírásokat kell kidolgozni és finanszírozni, valamint tovább kell fejleszteni a bűnüldöző szervek dolgozóinak és a szociális munkásoknak nyújtott, a kizsákmányolás jeleinek felismerésére vonatkozó képzéseket. • Tartózkodási engedélyt kell adni azoknak a menedékkérőknek, akik ténylegesen vagy potenciálisan az emberkereskedelem áldozatai lehetnek. • Érvényesíteni kell a szankciók mellőzését előíró rendelkezéseket annak biztosítása érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozataival szemben ne alkalmazzanak helytelenül szabadságvesztést, pénzbüntetést vagy egyéb szankciót pusztán azon jogellenes cselekmények miatt, amelyek elkövetésére az emberkereskedők kényszerítették őket. • További lépéseket kell tenni az állami fenntartású intézményekben élő veszélyeztetett gyermekeket, valamint az említett intézményeket elhagyó személyeket érintő emberkereskedelemmel szembeni védelem megerősítése érdekében. • Módosítani kell az emberkereskedelem elleni jogszabályt annak biztosítása érdekében, hogy az erőszak, a megtévesztés és a kényszer ne legyen a gyermekkorú áldozatokat érintő szexuális célú emberkereskedelem bűncselekményeinek tényállási eleme. • Az emberkereskedelemre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően fel kell deríteni az érintett eseteket, eljárást kell indítani az emberkereskedők ellen, és jelentős mértékű szabadságvesztés-büntetéssel kell sújtani őket. • Javítani kell a büntetőeljárásokkal kapcsolatos megbízható adatok gyűjtését és az azokról történő jelentéstételt. • Képzést kell biztosítani a bűnüldöző szerveknek, az ügyészeknek, és a bíróknak az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények súlyosságáról, valamint arról, hogy nem számít, ha az áldozat hozzájárult az emberkereskedelemhez kapcsolódó valamely bűncselekmény bizonyításához. • Világos kereteket kell kidolgozni, és célzott erőforrásokat kell biztosítani a külföldi munkaerő magyarországi toborzásának szabályozása érdekében. • Fel kell hatalmazni a munkaügyi

hivatalt a munkaerő-közvetítő ügynökségek szabályozására, és arra, hogy bírságokat vagy büntetéseket szabhasson ki azon ügynökségek tekintetében, amelyek emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményeket követtek el. • Bővíteni kell a bűnüldöző szervek, az ügyészek, a bírók és az érintett személyekkel közvetlenül érintkező szakemberek áldozatközpontú, a traumákra is kiterjedő képzését. • Lakossági tájékoztató kampányokat kell folytatni a veszélyeztetett populációkat – például a külföldi munkavállalókat és a háztartási alkalmazottakat, valamint az állami fenntartású intézményekben és az árvaházakban élő gyermekeket – megcélzó emberkereskedelemről.

BÜNTETŐELJÁRÁSOK

A kormányzat fokozta a büntetőeljárásokkal kapcsolatos erőfeszítéseket. A büntető törvénykönyv 192. §-a – amely 2020 júliusában lépett hatályba – büntetendővé nyilvánította a munkaerő-kereskedelem valamennyi formáját, valamint a szexuális célú emberkereskedelem bizonyos formáit. A 192. § egytől 10 évig terjedő szabadságvesztést ír elő a felnőtt áldozatok esetében, a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmények esetében pedig öttől 20 évig vagy életfogytig tartó szabadságvesztést. Ezek a büntetések kellően szigorúak, és a szexuális célú emberkereskedelem esetében arányosak az egyéb súlyos bűncselekmények – mint például a nemi erőszak – tekintetében előírt büntetésekkel. A 2020. évi módosítás következtében az emberkereskedelem magyar meghatározása összhangba került a nemzetközi definícióval azáltal, hogy a módosítás pontosabban meghatározta a kizsákmányolást, és az erőszak, a megtévesztés, illetve a kényszer alkalmazását alaptényállási elemként határozta meg. A nemzetközi joggal ellentétben azonban a módosított 192. § a kiskorúak ellen elkövetett szexuális célú emberkereskedelem bűncselekményéhez megköveteli az erőszak, a megtévesztés vagy a kényszer alkalmazását, tehát nem nyilvánította bűncselekménnyé a kiskorúak ellen elkövetett szexuális célú emberkereskedelem valamennyi formáját. A büntető törvénykönyv 203. §-a – amely bűncselekménnyé nyilvánította a „gyermekprostitúció kihasználásával" kapcsolatos cselekményeket – felhasználható a kiskorúak ellen elkövetett szexuális célú emberkereskedelemmel kapcsolatos egyes olyan bűncselekmények üldözésére, amelyek során nem feltétlenül kerül sor erőszak, megtévesztés vagy kényszer alkalmazására. A 203. § három évig terjedő szabadságvesztés alkalmazását írja elő, ami nem tekinthető kellően szigorúnak, és nem arányos az egyéb súlyos bűncselekmények, például a nemi erőszak esetében előírt büntetésekkel. A szóban forgó rendelkezés alapján csak akkor szabható ki súlyosabb büntetés, ha az érintett személy részben vagy egészben egy gyermek említett módon történő kizsákmányolásával tartja el magát, illetve ha gyermekek említett módon történő kizsákmányolására céljából bordélyházat tart fenn vagy vezet. Ezenkívül a 193. § büntetendővé nyilvánítja a kényszermunkát, melynek szankciója egytől öt évig terjedő szabadságvesztés a felnőtt áldozatok esetében, illetve kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény esetében. A megfigyelők megjegyezték, hogy továbbra is vannak olyan hiányosságok a jogszabályban, amelyek alapján az áldozat elleni büntetőeljárásra kerülhet sor, amennyiben az adott áldozat kényszer nélkül hozzájárult a bűncselekményhez. A Legfőbb Ügyészség utasította az ügyészeket, hogy ne indítsanak büntetőeljárást az említett áldozatok ellen.

A kormány nem a lezárt nyomozások számáról, hanem a nyilvántartásba vett bűncselekmények számáról tett jelentést, mivel a korábbi években a lezárt nyomozásokra vonatkozóan megadott adatok potenciális átfedéseket tartalmaztak. Annak ellenére, hogy a büntetőeljárásokra vonatkozó adatok szintén tartalmaznak átfedéseket, a kormány az összes büntetőeljárásról beszámolt, ezáltal tévesen mutatta be a büntető igazságszolgáltatás rendszerében az emberkereskedelemmel gyanúsított személyek számát, ami megnehezíti az e téren tett erőfeszítések értékelését. Ezenkívül a kormány megjegyezte, hogy egy 2018-ban kiadott ügyészségi iránymutatás alapján több kerítéssel kapcsolatos ügyet is az emberkereskedelmi ügyek közé soroltak át. 2020-ban a rendőrség 95 emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményt vett nyilvántartásba (57-et a 192. §, -négyet a 193. §, 34-et pedig a 203. § alapján), ami jelentős növekedést jelent a 2019-ben nyilvántartásba vett 49 és a 2018-ban nyilvántartásba vett 47 bűncselekménnyel szemben. 209 emberkereskedelemmel gyanúsított személy ellen indult büntetőeljárás (155 ellen a 192. §, hat ellen a 193. §, 48 ellen pedig a 203. § alapján), szemben a 2019-ben eljárás alá volt 88 és a 2018-ban eljárás alá vont 29 fővel. A bíróságok 10 emberkereskedőt ítéltek el (9 főt a 192. §, 1 főt pedig a 193. § alapján), szemben a 2019-ben elítélt 7 és a 2018-ban elítélt 11 személlyel. Mind a 10 elítélt emberkereskedő tekintetében szabadságvesztést alkalmaztak, ami 1 év és 8 hónaptól 12 év és 6 hónapig terjedt, azonban az említett büntetések közül a bíróságok négyet felfüggesztettek. Az enyhébb büntetések miatt olyan aggályok merültek fel, hogy azok gyengítik az elrettentő hatást, és aláássák az emberkereskedelem elleni küzdelem szélesebb körű erőfeszítéseit. Ez a harmadik egymást követő év volt, amelyben a 203. § alapján nem került sor elítélésre; a megfigyelők aggályosnak találták, hogy a hatóságok nem alkalmazták kellő gyakorisággal az említett jogszabályt. A kormány nem számolt be olyan nyomozásról, büntetőeljárásról, illetve bűnösséget megállapító ítéletről, amely az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményekben részt vevő kormányzati munkavállalókat érintett. A Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI) speciális egységet tartott fenn a szervezett bűnözéshez köthető, illetve a nemzetközi emberkereskedelmi ügyek nyomozására. Az NNI 10 nyomozással kapcsolatban működött együtt külföldi bűnüldöző szervekkel, és egy közös nyomozócsoportban vett részt, szemben a 2019. évi 15 esettel. 2020 októberében a magyar, a német és a román hatóságok nyomozást folytattak egy román emberkereskedői csoporttal kapcsolatban, akik magyar és román állampolgárokat zsákmányoltak ki olyan módon, hogy Németországban koldulásra kényszerítették őket. A kormány két emberkereskedelemmel gyanúsított személyt adott ki 2020-ban, szemben a 2019-ben kiadott 6 fővel.

A megfigyelők továbbra is hangsúlyozták, hogy a kormányzat nem rendelkezik az emberkereskedelmi ügyekkel foglalkozó szakértőkkel és az emberkereskedelem valamennyi szempontját figyelembe vevő kifinomult szemlélettel. 2020-ban az NNI további négy pozícióval egészítette ki a 11 főből álló emberkereskedelmi egységet. Ezenkívül a Legfőbb Ügyészségen belül működő kutatóintézet két vizsgálat keretében tanulmányozta az emberkereskedelem kriminológiai és szociológiai jellemzőit, a Belügyminisztérium pedig a vizsgálatok témáihoz, valamint az áldozatsegítő rendszerhez és az emberkereskedelem új törvényi tényállásához kapcsolódó képzéseket finanszírozott a nyomozók, az ügyészek és a bírók számára. Az Országos Bírósági Hivatal a módosított jogszabályról szóló képzéseket tartott a bíróknak, amelyeken 237 fő vett részt. Néhány bíró úgy vélte, hogy az új jogszabály világosabban meghatározta a kizsákmányolás fogalmát, és egyértelműbbé tette az önkéntesen nyújtott szexuális szolgáltatások és a szexuális kizsákmányolás közötti

különbséget, azonban megjegyezték, hogy a munkaerő-kereskedelemmel kapcsolatos ügyek bíróság előtti tárgyalása továbbra is nehézségekbe ütközik. A Kúria (a Legfelsőbb Bíróság) létrehozott egy csoportot, amely az ítélkezési gyakorlat elemzésével foglalkozik, annak érdekében, hogy megismerje az emberkereskedelem értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlatot, a Legfőbb Ügyészség pedig felmérést végzett, hogy jobban megértse az ügyészek emberkereskedelemmel és az áldozatok együttműködésével kapcsolatos véleményét. Az Országos Rendőrség az áldozatok azonosítását középpontba helyező online képzést tartott a helyi rendőrségek 50 nyomozójának. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által megvalósított uniós projekt keretében 48 rendőr vett részt a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem felismeréséről és kezeléséről szóló képzésen.

VÉDELEM

A kormányzat növelte az áldozatok védelmére irányuló erőfeszítéseit. A kormány az emberkereskedelem 188 nyilvántartásba vett áldozatáról számolt be (a szexuális célú emberkereskedelem 94, a munkaerő-kereskedelem 25, a szexuális célú és munkaerő-kereskedelem 8 áldozatáról, valamint 61 nem kategorizált áldozatról), ami jelentős növekedés a 2019-ben jelentett 81 és a 2018-ban jelentett 30 főhöz képest. Az áldozatok közül 21 volt gyermek (2019-ben hét). Az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló kormányrendelet – amely létrehozta az nemzeti áldozatkezelési mechanizmust – szabályozta az áldozatok azonosítását és a segítő szolgálatokhoz való továbbutalásukat. A rendelet felsorolja az áldozatok azonosításáért felelős hatóságokat (így például a rendőrséget, a határőrséget és az egészségügyi szolgáltatókat), és tartalmazza a feltételezett áldozatok által kitöltendő adatlapot, valamint az eljárási szabályokat. A szakértők aggályukat fejezték ki amiatt, hogy a rendelet nem terjed ki a tartózkodási joggal nem rendelkező külföldi áldozatokra. A szakértők amiatt is aggodalmuknak adtak hangot, hogy Magyarországon nem tettek erőfeszítéseket arra, hogy a menedékkérők és az illegális bevándorlók körében azonosítsák az emberkereskedelem áldozatait. A kormányzat általánosságban nem tett kellő erőfeszítéseket az áldozatok veszélyeztetett csoportokon belüli – így például a menedékkérők, a háztartási alkalmazottak és a külföldi munkavállalók, a kísérő nélküli gyermekek, az állami fenntartású intézményekben élő gyermekek, valamint a szexuális szolgáltatások keretében kizsákmányolt felnőttek és gyermekek – felismerésére és azonosítására. Néhány szakértő megjegyezte, hogy a helyi rendőrségeken további képzésre van szükség a szexuális szolgáltatásokat nyújtó személyek – köztük a gyermekek – emberkereskedelem szempontjából fennálló veszélyeztetettségéről, az emberkereskedelemre utaló jelek ellenőrzéséről, valamint a szankciók mellőzéséről szóló rendelkezés emberkereskedelem áldozatai tekintetében történő alkalmazásáról. Ezenkívül a kormány gyakran elmulasztotta azon 2011. évi uniós irányelv végrehajtását, amely szerint a hatóságok a szexuális célú emberkereskedelem áldozatává vált személyeket a beleegyezésüktől függetlenül kötelesek az emberkereskedelem áldozataiként kezelni – a hatóságok a kormányrendeletnek megfelelően az azonosításhoz és a segítségnyújtáshoz megkövetelték az áldozatok írásbeli hozzájárulását. A civilszervezetek szerint az azonosítás, a továbbutalás és a segítségnyújtás eseti alapon történt, és a civilszervezetek, valamint a szociális szolgáltatók elsősorban személyes hálózataikra és kapcsolataikra alapozva folytatták le az eljárást. A civilszervezetek jelezték, hogy a kormánynak hatékonyabban

kellene elosztania az erőforrásait, különösen az áldozatok azonosításával és kezelésével kapcsolatban. Ezenkívül továbbra is kifogásolták, hogy az áldozatsegítő szolgálatok tekintetében nem érhető el célzott állami finanszírozás.

Továbbra is csak kevés, koordinálatlan áldozatsegítő szolgáltatás volt elérhető – különösen a külföldiek és a gyermekek számára –, amelyek az áldozatokat kitették az újbóli áldozattá válás veszélyének. A civilszervezetek a beszámolóik szerint 2020-ban az emberkereskedelem 80 (2019-ben 58, 2018-ban pedig 79) áldozatának nyújtottak segítséget, akik közül 13 fő volt gyermek (2019-ben 16). Az áldozatok közül 79 magyar állampolgár volt, egy pedig külföldi. Ugyan a nemzeti áldozatkezelési mechanizmus nem terjedt ki a tartózkodási joggal nem rendelkező külföldi áldozatokra, a kormány minden olyan esetben, amikor azt az adott civilszervezet kérte, eseti engedélyt adott egy állami finanszírozású civilszervezetnek arra, hogy szolgáltatásokat nyújtson – például pénzügyi támogatást, menedékhelyet és egészségügyi ellátást; a jelentéstételi időszakban a kormány a szexuális célú emberkereskedelem egy mozambiki áldozatának nyújtott segítséget. A külföldi áldozatoknak 30 nap gondolkodási idő áll a rendelkezésére, hogy eldöntsék, segítenek-e a bűnüldöző szerveknek; ez alatt az időszak alatt legfeljebb hat hónapra szóló ideiglenes tartózkodási igazolásra jogosultak. A hatóságokkal együttműködő személyek az együttműködés tartama alatt tartózkodási engedélyre jogosultak. 2020-ban a kormány ideiglenes tartózkodási engedélyt adott egy mozambiki személynek; ezzel szemben 2019-ben nem adott ki ilyen engedélyt.

Miután az Európai Unió Bírósága határozatában megállapította, hogy a menedékkérők határmenti tranzitzónákban történő automatikus és határozatlan idejű elhelyezése jogellenes fogvatartásnak minősül, a kormány mintegy 300 főt átköltöztetett az országban található befogadóállomásokra, és bezárta a tranzitzónákat. A kormány új menekültügyi rendszert vezetett be, amelyben a menedékjog iránti kérelmeket csak a belgrádi vagy a kijevi nagykövetségen keresztül lehet benyújtani; a kérelmekhez a menedékkérőknek be kell nyújtaniuk egy szándéknyilatkozatot, amelyben általános kérdések is szerepelnek, az emberkereskedelemre vonatkozó kérdések azonban nem. Bár a civilszervezetek üdvözölték a tranzitzónák bezárását, aggályosnak találták, hogy az új rendszer korlátozta a menedékjoghoz való hozzáférést, és növelte az emberkereskedelem kockázatát a menedékkérők körében. Ráadásul a kormány ismét meghosszabbította a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet”, melynek keretében a rendőrség felhatalmazást kapott, hogy automatikusan kitoloncolja a Magyarországra történő jogellenes belépés és/vagy a jogellenes magyarországi tartózkodás miatt elfogott harmadik országbeli állampolgárokat, akik között az emberkereskedelem tényleges vagy potenciális áldozatai is lehetnek. A szakértők aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy az új menekültügyi rendszer meggátolja a kérelem benyújtásában azokat a nemzetközi védelemre szoruló személyeket, akik már az ország területén tartózkodnak, ezáltal pedig veszélybe sodorja azon személyek menedékjoghoz való hozzáférését, akiknek más országokban megtorlással vagy nehézségekkel kell szembenézniük.

Minden magyar és uniós áldozat jogosult volt az állam által biztosított pénzügyi támogatásra, pszichológiai szolgáltatásokra, jogi segítségre, tanúvédelemre és menedékhelyre. 2020-ban a kormány 24,3 millió Ft-ot (81 880 USD-t) nyújtott egy civilszervezetnek, amely két átmeneti otthont üzemeltet – a juttatás összege 2019-ben

ugyanennyi volt. Mindkét otthon legfeljebb 12 felnőttkorú áldozatot tudott segíteni, akiknek szállást, utazási támogatást, pszichológiai és szociális segítséget, valamint jogi tájékoztatást nyújtottak. Ezenkívül a kormány 80 millió Ft-ot (269 580 USD-t) biztosított egy válságkezelési otthon és egy új menedékhely létrehozására; mindkét intézmény 2020-ban nyílt meg. A kormány további évi 15 millió Ft-ot (50 550 USD-t) juttatott a 12 áldozat támogatására képes új menedékhely üzemeltetésére. Az új menedékhelyhez tartozó két félutas ház is megnyílt 2020-ban, amelyeknek a kormány évente 8 millió Ft-ot (26 960 USD-t) biztosított. Az Igazságügyi Minisztérium 2020-ban három áldozatsegítő központot nyitott meg, és az a célja, hogy 2025-ig évente három központot nyisson, ezáltal létrehozva az áldozatsegítő központok országos hálózatát; a központok munkatársainak képzést nyújtott az emberkereskedelem áldozatainak azonosításáról és nyilvántartásba vételéről; továbbá 450 millió Ft-ot (1,52 millió USD-t) biztosított a központok és az Igazságügyi Minisztérium által fenntartott áldozatsegítő segélyvonal üzemeltetésére. Emellett az Igazságügyi Minisztérium pénzügyi támogatást, az áldozattá válásról szóló igazolást, valamint a tanúknak nyújtott tanácsadást biztosított, ha az állam büntetőeljárást indított az emberkereskedő ellen. 2020-ban a kormány 781 900 Ft (2630 USD) pénzügyi támogatást nyújtott az emberkereskedelem 12 áldozatának, szemben a 2019-ben nyújtott 338 230 Ft-tal (1140 USD-vel), a bíróságok pedig 15 tanúnak biztosítottak tanácsadást (köztük egy 14 évesnél fiatalabb személynek is). A kormány az emberkereskedelem egy felnőttkorú áldozatának hazatelepítéséről gondoskodott, akárcsak 2019-ben. A kormányzat nem vezetett be külön programot a külföldön azonosított magyar áldozatok hazatérésének és reintegrációjának támogatása céljából. 2020-ban azonban a kormány és egy civilszervezet elindított egy kétéves kísérleti projektet, melynek célja, hogy reintegrációs támogatásban részesítse az emberkereskedelem 50 potenciális áldozatát. A projektet részben a kormány finanszírozta, amelyhez 25 millió Ft-tal (84 240 USD-vel járult hozzá). A projekt keretében minden áldozat 500 000 Ft-ig (1680 USD-ig) terjedő pénzügyi támogatásra volt jogosult; a jelentéstételi időszakban három áldozat kapott ilyen kifizetést. A kormány egy másik civilszervezettel együttműködésben kutatást folytatott az áldozatok reintegrációját előmozdító és az ismételt áldozattá válás esélyét csökkentő intézményi támogatási rendszer kialakítására vonatkozóan, amelyhez 5 millió Ft (16 850 USD) kutatási támogatást biztosított.

A jelentéstételi időszak alatt hatályba lépett a büntető törvénykönyv néhány emberkereskedelem elleni módosítása. A módosítások tartalmaztak egy rendelkezést a szankciók alkalmazásának az emberkereskedelem gyermekkorú áldozataival szembeni mellőzéséről, valamint egy általános védelmi intézkedésről szóló rendelkezést, amely felhatalmazta a rendőrséget, hogy az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatait legfeljebb 60 napra kijelölt óvóhelyeken helyezze el. A megfigyelők általánosságban optimisták voltak az új jogszabály tekintetében, azonban páran megjegyezték, hogy a szakemberek továbbra sem ismerik az általános védelmi intézkedést, mivel nem került sor az ezzel kapcsolatos információk széles körben történő terjesztésére. 2020 szeptemberében a kormány létrehozott egy ágazatközi munkacsoportot az intézkedés érdekelt felek – például a rendőrség és a kijelölt gyermekotthonok – körében történő végrehajtása érdekében. 2020-ban öt ilyen otthont jelöltek ki a gyermekkorú áldozatok fogadására (az egyik egy kizárólag fiúknak fenntartott intézmény volt); a munkacsoport a jelentéstételi időszakban két gyermekkorú áldozatot utalt az otthonokba. Továbbra is tartós problémák álltak fenn a gyermekkorú áldozatok védelmével és a részükre nyújtott segítséggel kapcsolatban. A gyermekkorú áldozatok azonosítására, kezelésére és támogatására csupán az általános

gyermekvédelmi rendszer és az állami fenntartású otthonok álltak a kormányzat rendelkezésére, melyek személyi feltételei és erőforrásai azonban nem elegendőek a megfelelő ellátás, illetve biztonság biztosításához; ennek következtében fennáll annak veszélye, hogy az érintettek ismételten az emberkereskedelem áldozatává válnak. Néhány szakértő tartós problémaként jelölte meg a segítségnyújtás és a speciális szolgáltatások állami fenntartású otthonokban tapasztalható hiányát. A szakértők továbbra is aggodalmuknak adtak hangot amiatt, hogy az állami fenntartású otthonokban, illetve árvaházakban élő gyermekek veszélyeztetettek az emberkereskedelem szempontjából – mintegy 23 000 gyermek élt állami fenntartású intézményben, köztük 300 háromévesnél fiatalabb gyermek is. Az uniós és a nemzeti előírások szerint a gyermekvédelmi intézmények és az állami fenntartású otthonok kötelesek feljelentést tenni minden olyan esetről, amelyben feltételezhetően gyermekeket zsákmányoltak ki szexuális célú emberkereskedelem céljából; a megfigyelők szerint azonban a bűnüldöző szervek egyes tagjai az érintett gyermekeket nem kezelték áldozatként. A büntetések szóban forgó helytelen alkalmazása többek között abból eredt, hogy az emberkereskedelem elleni jogszabályból nem törölték az erőszak, a megtévesztés, illetve a kényszer követelményét a kiskorúak ellen elkövetett szexuális célú emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények tekintetében. A hatóságok 2020-ban 19 gyermeket (2019-ban 30-at, 2018-ban pedig 54-et) – akik mindannyian lányok voltak – büntettek meg szexuális szolgáltatásnyújtással kapcsolatos bűncselekmények miatt; 11 gyermek figyelmeztetést kapott, 6 fő esetében pénzbírságot szabtak ki, két főt pedig közérdekű munkára ítéltek. A szakértők megkérdőjelezték a gyermekek megbüntetésére vonatkozó kormányzati adatok pontosságát, és megjegyezték, hogy a hatóságok nagy valószínűséggel rövid ideig tartják fogva a gyermekeket. 2020-ban a kormány 31,5 millió Ft-ot (106 150 USD-t) biztosított a gyermekkorú áldozatok és tanúk számára Budapesten megnyílt új interdiszciplináris központ üzemeltetésére, valamint 42,5 millió Ft-ot (143 210 USD-t) nyújtott egy másik, szombathelyi központ üzemeltetéséhez. Az Emberi Erőforrások Minisztériumán keresztül 2447 gyermekvédelmi szakember a gyermekkereskedelemről szóló 30 órás szakképzésben részesült. A kormány fenntartott egy 24 órás gyermekvédelmi segélyvonalat, amely három riasztást kapott állami gondozásban élő, potenciálisan a szexuális célú emberkereskedelem áldozatává vált gyermekekről.

MEGELŐZÉS

A kormányzat minimális erőfeszítéseket tett a megelőzés érdekében. A jelentéstételi időszakban a kormány elfogadott egy 2020-2021-es országos cselekvési tervet a 2020-2023-ra szóló országos emberkereskedelem elleni stratégia megvalósítása érdekében, melynek keretében 91 millió Ft-ot (306 650 USD-t) biztosított a 2020. évi tervre, ami csökkenést jelent a 2019. évi tervhez nyújtott 159 millió Ft-hoz (535 790 USD-hez) képest. A rendőrség tájékoztató kampányt folytatott annak érdekében, hogy felhívja a gyermekek figyelmét az emberkereskedelemmel kapcsolatos veszélyekre. A kormány támogatta az egyik civilszervezet által fenntartott 24 órás országos segélyvonal működését, amelyhez mintegy 202,5 millió Ft-ot (682 370 USD-t) nyújtott, ami növekedést jelentett a 2019-ben juttatott 52,5 millió Ft-hoz (176 910 USD-hez) képest. A segélyvonal magyarul és angolul nyújtott szolgáltatást, és segítette a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatait. 2020-

ban a segélyvonal 51 potenciális áldozatot támogatott, és 19 áldozatot irányított a menedékhelyekre (2019-ben pedig 56, illetve 16 főt). Az Igazságügyi Minisztérium az emberkereskedelem férfi áldozatai körében kutatást folytatott az áldozatsegítő szolgáltatások hatékonyságára vonatkozóan, melynek megállapításait előkészítette közzétételre és a nemzeti stratégiába történő beépítésre; a Minisztérium 1,8 millió Ft-ot (6070 USD-t) biztosított a kutatásra. A kormány nem rendelkezett világos keretrendszerrel és célzott erőforrásokkal a külföldi munkaerőközvetítés szabályozásához, ami a külföldi állampolgárokat kitette a kizsákmányolás veszélyének. A munkaügyi hivatal nem volt jogosult a munkaerő-közvetítő ügynökségeket vizsgálni, illetve bírságokat vagy büntetéseket kiszabni olyan külföldi munkaközvetítő ügynökségek tekintetében, amelyek emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményeket követtek el. A hivatal értékelhette, hogy az ügynökségek milyen mértékben felelnek meg az ideiglenes foglalkoztatásra vonatkozó előírásoknak, azonban a beszámolója szerint a szóban forgó ellenőrzések során egyetlen áldozatot sem azonosított. A kormányzat nem tett erőfeszítéseket az üzletszerű szexuális cselekmények iránti kereslet visszaszorítására.

AZ EMBERKERESKEDELEM JELLEGE

Ahogy az utóbbi öt év jelentéseiből látható, az emberkereskedők Magyarországon belföldi és külföldi áldozatokat is kizsákmányolnak, külföldön pedig Magyarországról származó áldozatok kizsákmányolását valósítják meg. A veszélyeztetett csoportok közé tartoznak a mélyszegénységben élő magyarok, az alulképzett fiatal felnőttek, a romák, az egyedülálló anyák, a menedékkérők, a kísérő nélküli gyermekek és a hajléktalan férfiak. A magyar nők, fiúk és lányok mind belföldön, mind külföldön a szexuális célú emberkereskedelem áldozataivá válhatnak – külföldön elsősorban Európán belül, Németországban, Ausztriában, Svájcban és az Egyesült Királyságban pedig különösen nagy számban. Mind belföldön, mind külföldön – különösen Belgiumban, az Egyesült Királyságban és Hollandiában – előfordul, hogy a magyarok emberkereskedők áldozataivá válnak, akik munkavégzésre kényszerítik őket a mezőgazdaságban, az építőiparban, a vendéglátásban és a gyáriparban. A civilszervezetek beszámolói szerint az ukránok és más harmadik országbeli állampolgárok körében – akik az országban tapasztalható munkaerőhiány csökkentése céljából érkeznek Magyarországra – a belföldi munkaerő-kereskedelem egyre súlyosabb problémát jelent, különösen a vidéki területeken. A hatóságok megfigyelései szerint a hajléktalanok és az idősek körében nőtt a magánháztartásokban végzett kényszermunka. Mintegy 23 000 magyar gyermek él állami fenntartású gyermekgondozási intézményben – köztük 300 háromévesnél fiatalabb gyermek is –, akik ki vannak téve az emberkereskedelem veszélyének. A belföldön és külföldön szexuális célú emberkereskedelem keretében kizsákmányolt gyermekek jelentős számban állami fenntartású intézményekből és javítóintézetekből kerülnek ki, és az emberkereskedők akkor toborozzák őket, amikor elhagyják az említett intézményeket. Az emberkereskedelem kelet-európai országokból származó áldozatai – valamint a menedékkérők és az illegális bevándorlók, akik közül páran az emberkereskedelem áldozatai lehetnek vagy azzá válhatnak – Magyarországon keresztül utaznak Nyugat-Európába. Az idénymunkások a mezőgazdasági ágazatban és az építőiparban ki vannak téve az emberkereskedelem veszélyének.